

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 19. januar 2010

Sag 489/2007

(1. afdeling)

A

og

boet efter B ved de privatskiftende arvinger C og D

(advokat Sys Rovsing for alle)

mod

E

(advokat Ole Bernt Hasling)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 22. afdeling den 19. november 2007.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Torben Melchior, Peter Blok, Asbjørn Jensen, Marianne Højgaard Pedersen og Henrik Waaben.

Påstande

Appellanterne, A og boet efter B ved de privatskiftende arvinger C og D, har gentaget deres påstand.

Indstævnte, E, har påstået stadfæstelse.

Anbringender

A og boet efter B har ikke for Højesteret gjort gældende, at gavedispositionen er ugyldig efter reglerne i værgemålsloven og aftaleloven. De har for Højesteret alene gjort gældende, at der skal ske omstødelse af gaven efter den dagældende arvelovs § 22, stk. 1, om misbrug af rådigheden over uskiftet bo. E var ikke personligt i ond tro, men det var hans advokat,

advokat Carsten Buhr Hansen, med hvem han skal identificeres. Advokat Carsten Buhr Hansen, der vidste, at B sad i uskiftet bo, burde have iværksat en undersøgelse af Bs indkomst- og formueforhold, hvorved han ville have konstateret, at sommerhuset var fælleseje, og at overdragelsen af ejendommen som gave ville være misbrug af fællesboets midler.

E, der i øvrigt har gentaget sine anbringender, har heroverfor anført, at advokat Carsten Buhr Hansen ikke var advokat for ham, men for B. Selv om advokaten måtte anses for også at have været advokat for ham, er der ikke grundlag for identifikation. Under alle omstændigheder har advokaten ikke begået fejl, idet han ikke havde anledning til at betvivle de oplysninger om Bs formueforhold, som han modtog fra familien, og som støttedes af fællesboopgørelsen og af Bs testamente. På denne baggrund og henset til den opgave, advokaten havde fået af B, nemlig at berigtige en gaveoverdragelse, kan det ikke bebrejdes advokaten, at han ikke iværksatte en nærmere undersøgelse af Bs formueforhold.

Forklaringer

Til brug for Højesteret har Carsten Buhr Hansen supplerende forklaret bl.a., at han har deponeret sin bestalling pr. 1. januar 2008. Han havde en blandet praksis og har erfaring med bl.a. udarbejdelse af skøder og testamenter samt dødsbobehandling. Det kom an på omstændighederne, om han søgte yderligere oplysninger om en enkemands eller enkes økonomiske forhold.

Han anmodede om oplysninger om økonomiske forhold for at få et vist overblik over Bs økonomi. Han fandt ud af, at hun havde testamenteret sommerhuset til E, og at hun havde midler, således at der ikke var problemer med tvangsarven. Han modtog oplysningerne fra F pr. telefax. Han mener, at han modtog skifteattesten fra F. Påtegningen viste det senere salg af de tre ejendomme, som fremgik af fællesboopgørelsen. Bemærkningen om, at ”de tre ejendomme i fællesboet var solgt til 100.000 kr.”, skal rettelig være 100.000 kr. for de to ejendomme solgt i 1971 og 85.000 kr. for ejendommen solgt i 1987. I opgørelsen over fællesboet fremgik ikke særemidler, hvilket der heller ikke skulle. Beløbet på 12.000 kr., der fremgik af opgørelsen, var ifølge påtegningen på depotudskriften blevet til 185.000 kr. Han fik fra F oplyst, at der var særeje, hvilket også fremgik af testamentet. Han husker ikke, om han på det tidspunkt så testamentet, eller om han alene fik testamentet refereret. Han

vurderede, at der ville være nogenlunde tilstrækkelige midler til, at E kunne arve, hvis man havde fulgt testamentet, dvs. at gaven var inden for friarven. Sommerhuset kunne derfor gives som gave. Han mener ikke, at han så yderligere dokumentation vedrørende Bs formueforhold. Han hørte om testamentet, men han mener ikke, at han så det dengang. Hans tankevirksomhed var ikke rettet mod, hvordan sommerhuset var erhvervet, og for hvilke midler. Han mener, at han fik at vide, at B betragtede sommerhuset som sit særeje, og han fandt ikke anledning til at betvivle det. Han gik ikke ind i nærmere undersøgelser om, hvem særejarven kom fra. Han fik at vide, at arven kom fra Bs far og en grosserer. Han stillede ikke spørgsmål om, hvorvidt der var tale om arv i henhold til testamente, og han undersøgte det heller ikke nærmere. Det var hans opfattelse, at hvis sommerhuset kunne borttestamenteres, så kunne det også gives bort som en gave, og der kunne derfor heller ikke være tale om misbrug af uskiftet bo. Spørgsmålet om tvangsarv blev ikke drøftet med B. Korrespondancen foregik hovedsageligt med F.

Han ansøgte om tilladelse for E til at erhverve ejendommen, hvilket var nødvendigt for at gennemføre overdragelsen. Baggrunden for skødet § 6, stk. 2, var, at han fik oplyst, at sommerhuset lå inden for det, B kunne disponere over ved testamente. Eftersom han fik oplyst, at huset var særeje, mente han, at grænsen for, hvad hun kunne disponere over ved gave, var den samme, som det hun kunne disponere over ved testamente. Han har ikke overvejet, om huset var fælleseje. Man interesserede sig for tvangsarvereglerne på grund af Bs høje alder, og det var Bs opfattelse, at hun ikke havde disponeret i strid med tvangsarveretten. Han talte ikke med B herom. G gennemgik skødet med B, som tiltrådte det. Man beregnede kursværdierne for at få en løs oversigt over Bs formue. Han var tilfreds ved konstateringen af, at sommerhuset lå inden for friarven. Han drøftede ikke dette med E. Drøftelserne med F foregik over telefonen eller pr. telefax, men der blev hverken afholdt møder med B eller med F. Han talte i telefon med B, men han husker ikke, om det var før eller efter, hun modtog skødeudkastet.

Højesterets begrundelse og resultat

Højesteret finder, at A, der ikke var livsarving, ikke er påtaleberettiget efter den dagældende arvelovs § 22. Hans anke afvises derfor.

Det er for Højesteret ubestridt, at E personligt hverken vidste eller burde have vidst, at sommerhuset indgik i det uskiftede bo. For Højesteret har boet imidlertid gjort gældende, at advokat Carsten Buhr Hansen burde have vidst dette, og at det fører til, at E må anses for at have været i ond tro.

Som anført af landsretten må det efter bevisførelsen lægges til grund, at B og hendes familie var af den opfattelse, at hendes formue i det væsentlige bestod af særeje, og at sommerhuset var erhvervet for særejemidler, hvilket støttedes af hendes testamenter og af fællesboopgørelsen. Det må lægges til grund, at advokat Carsten Buhr Hansen modtog disse oplysninger.

Højesteret finder, at advokat Carsten Buhr Hansen var berettiget til at gå ud fra, at de modtagne oplysninger var rigtige, og at han på baggrund af den opgave, han havde fået, ikke havde pligt til at foretage yderligere undersøgelser. Højesteret lægger i den forbindelse til grund, at det ikke uden en undersøgelse som den, der blev gennemført ved skiftet af boet efter Bs død, ville være blevet klarlagt, at arven efter hendes far indgik i det uskiftede bo.

Der er herefter ikke grundlag for at omstøde gaven i medfør af arvelovens § 22, stk. 1, selv om det måtte kunne lægges til grund, at advokat Carsten Buhr Hansen i forbindelse med udfærdigelsen af gaveskødet ikke alene var advokat for B, men også for E, og selv om der i så fald måtte være grundlag for at henføre fejl begået af advokaten til E.

Der er heller ikke anledning til at tage stilling til, om søgsmålsfristen i arvelovens § 22, stk. 2, er overholdt.

I forhold til boet efter B stadfæster Højesteret herefter dommen.

Thi kendes for ret:

As anke afvises.

I øvrigt stadfæstes landsrettens dom.

I sagsomkostninger for Højesteret skal A og boet efter B ved de privatskiftende arvinger C og D solidarisk betale 80.000 kr. til E.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.